

Tyck till om distansundervisningen

– en sammanställning av Juridiska föreningens
enkätundersökning med anledning av övergången
till distansundervisning

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	2
2 Resultat flerval- och graderingsfrågor	3
2.1 Om undersökningen	3
2.2 Seminarieklimatet.....	3
2.3 Seminariets betydelse	4
2.4 Förmåga att tillgodogöra sig undervisningen.....	4
2.5 Arbetet i basgruppen	5
2.6 Återkoppling på skriftliga inlämningsuppgifter.....	6
2.7 Basgrupps-PM.....	7
2.8 Information.....	7
3 Sammanställning fritextsvar.....	9
3.1 Om sammanställningen	9
3.2 Basgruppsmöten	9
3.3 Seminarier	9
3.4 Basgrupps-PM och kommentarer på inlämningsuppgifter.....	9
3.5 Tentamen	10
3.6 Informationsgivning och påverkansmöjligheter.....	10
3.7 Inlärningssvårigheter	10
4 Sammanfattning	11

1 Inledning

I skrivande stund befinner sig den svenska högre utbildningen i ett aldrig tidigare skådat läge. Den snabba spridningen av covid-19 har inte bara lamslagit stora delar av det svenska samhället, utan har även under kort tid krävt stora förändringar av den traditionella undervisningen vid svenska lärosäten. Den 17 mars meddelade regeringen i samband med en presskonferens att svenska högskolor och universitet rekommenderas att bedriva distansundervisning för att minimera smittspridningen. På mindre än ett dygn genomgick undervisningen vid Juridiska fakulteten en av de största förändringarna i modern tid; i en handvändning gick samtliga kurser över till distansundervisning.

Det är inte en överdrift att säga att Juridiska fakulteten i stort har överträffat förväntningarna när det kommer till att på ett snabbt, lösningsinriktat och framåtblickande sätt klara av den stora omställningen av undervisningen. Samtidigt har den snabba omställningen och de genomgripande förändringar denna har inneburit för undervisningen med all önskvärd tydlighet påvisat vikten av välfungerande studentmedverkan och studentinflytande. Hur säkerställs kvalitet och rättssäkerhet när undervisningen i en digital kontext? Hur har samtalen i bas- och seminariegrupper påverkats av att fysisk närvaro ersatts av digital närvaro? Distansundervisningen sätter det problembaserade lärandet i en ny, och för många främmande, kontext i vilken studentinflytandet kan spela en viktig roll i fakultetens kvalitetsarbete.

I syfte att inhämta studenternas åsikter med anledning av övergången till distansundervisning gick Juridiska föreningen ut med en enkätundersökning den 2 april 2020. Enkäten delades digitalt i terminskursernas interna facebookgrupper, till vilka kårens terminsskyddsombud har tillgång. Som framgår av svarsfrekvensen har detta resulterat i den övervikt mot terminskursernas studenter, något som även bör beaktas vid läsningen av resultaten. Totalt har 317 studenter fyllt i enkäten, vilket motsvarar ca 17,2 procent av alla studerande på grund- och avancerad nivå vid Juridiska fakulteten. Vår förhoppning är att läsningen bidrar med kunskap om studenternas upplevelser av distansundervisningen, och kan utgöra ett verktyg för vidare förbättring och utveckling av undervisningen i denna speciella situation.

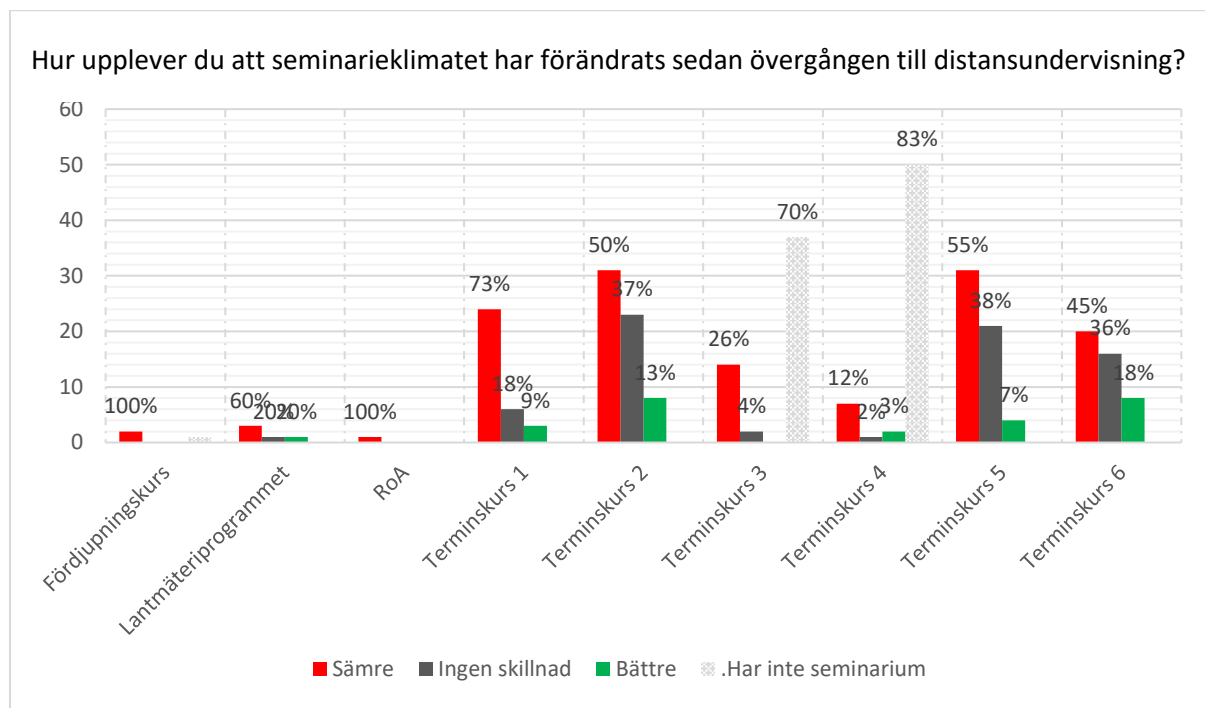
2 Resultat flervals- och graderingsfrågor

2.1 Om undersökningen

Svaren baseras på undersökning som marknadsförts främst i terminkursernas slutna facebook-grupper. Detta för att förhindra att ickestudenter nås av enkäten, vilket skulle underminera resultatens trovärdighet. Särskilda åtgärder har vidtagits för att nå ut till studenter på lantmäteriprogrammet. Fördjupningskurser och RoA har (oss veterligen) inga särskilda grupper, varför det inte varit möjligt att rikta sig till dessa studenter. Fördelningen av svar är som följer:

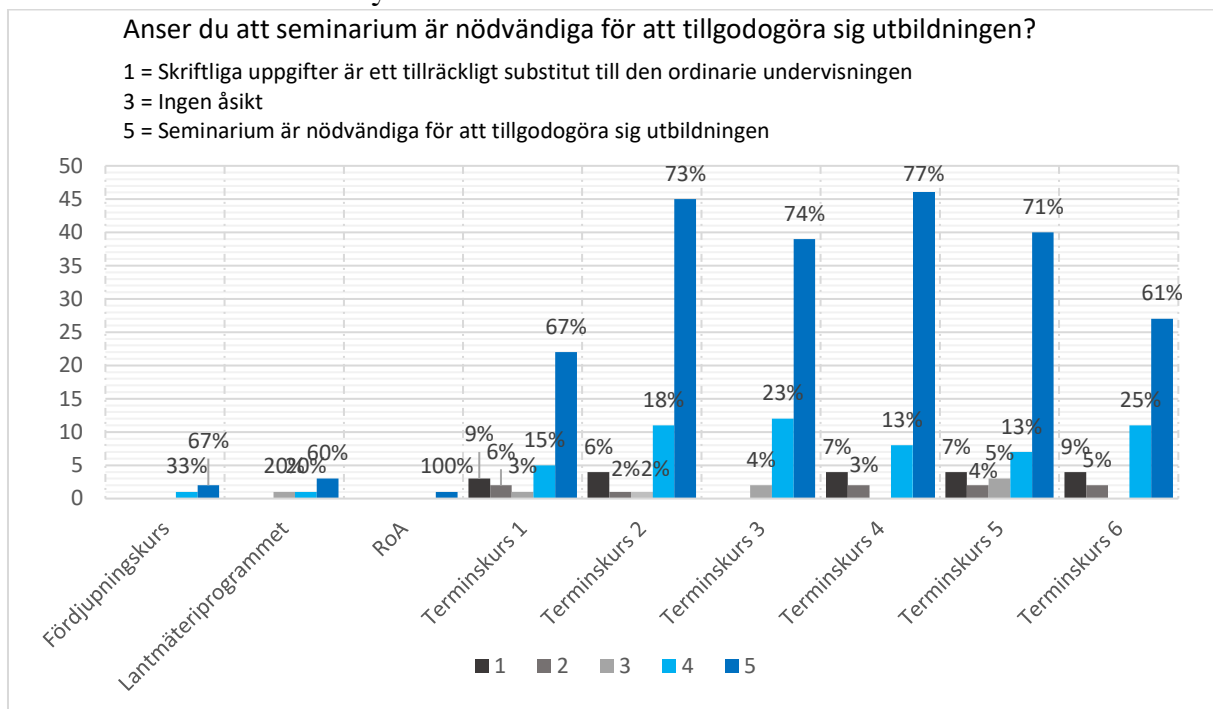
Kurs	Antal	%
Fördjupningskurs	3	0,95%
Lantmäteriprogrammet	5	1,58%
RoA	1	0,32
Terminskurs 1	33	10,41%
Terminskurs 2	62	19,56%
Terminskurs 3	53	16,72%
Terminskurs 4	60	18,93%
Terminskurs 5	56	17,67%
Terminskurs 6	44	13,88%
	Totalt: 317	

2.2 Seminarieklimatet

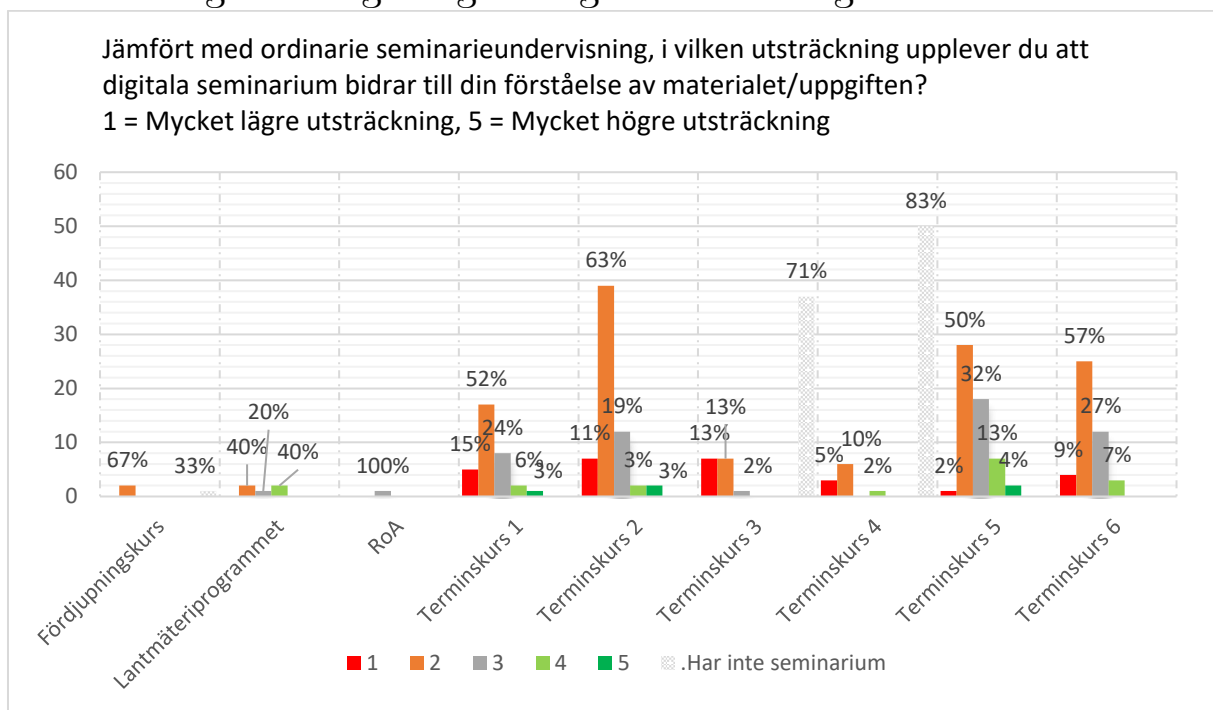
Svaren varierar över olika kurser. Vissa kurser hade inte infört seminarium under den period då enkäten genomfördes (2 till 7 april), varför svar från dessa kurser inte bör beaktas (terminskurs 3 och 4). Generellt kan konstateras att studenterna upplever en försämring av seminarieklimatet.

2.3 Seminariets betydelse

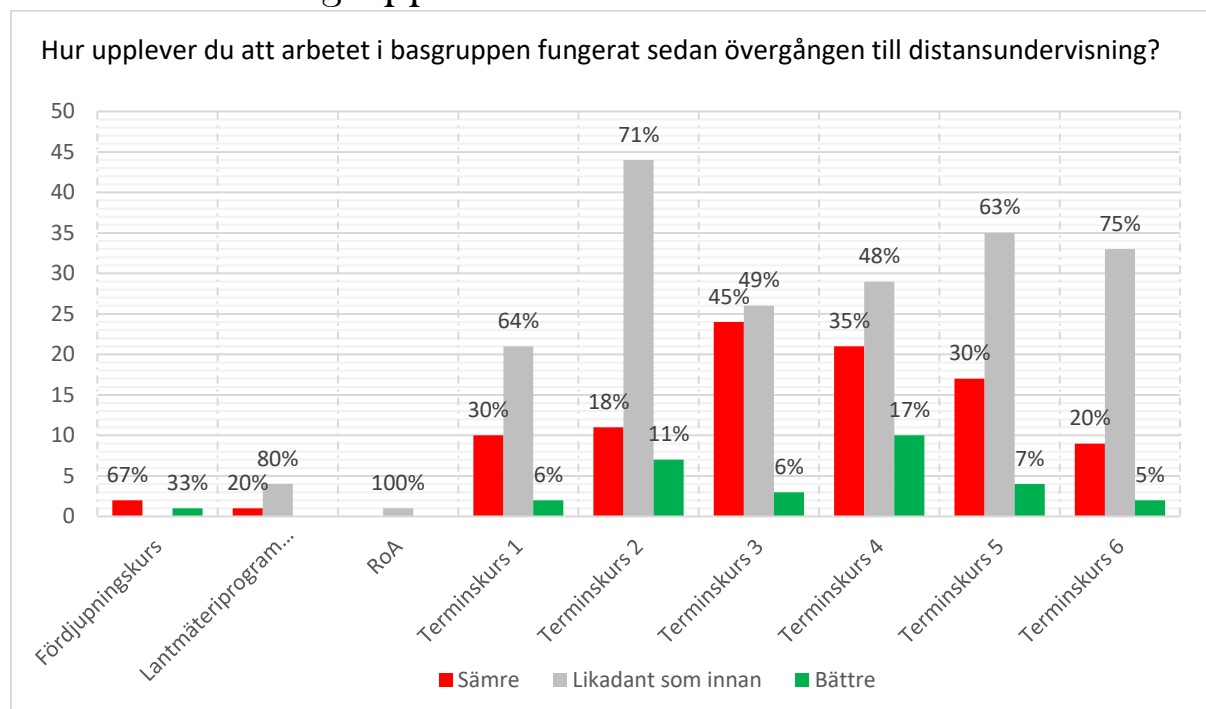
På alla kurser där svarsfrekvensen är sådan att svaren kan ges betydelse har en stor majoritet av studenterna uppgett att seminarium är nödvändiga för att tillgodogöra sig utbildningen (svarsalternativ 5). Lantmäteriprogrammet och terminskurs 6 är de kurser/program där procentuellt sett minst antal studenter har uppgett att seminarium är nödvändiga.

2.4 Förmåga att tillgodogöra sig undervisningen

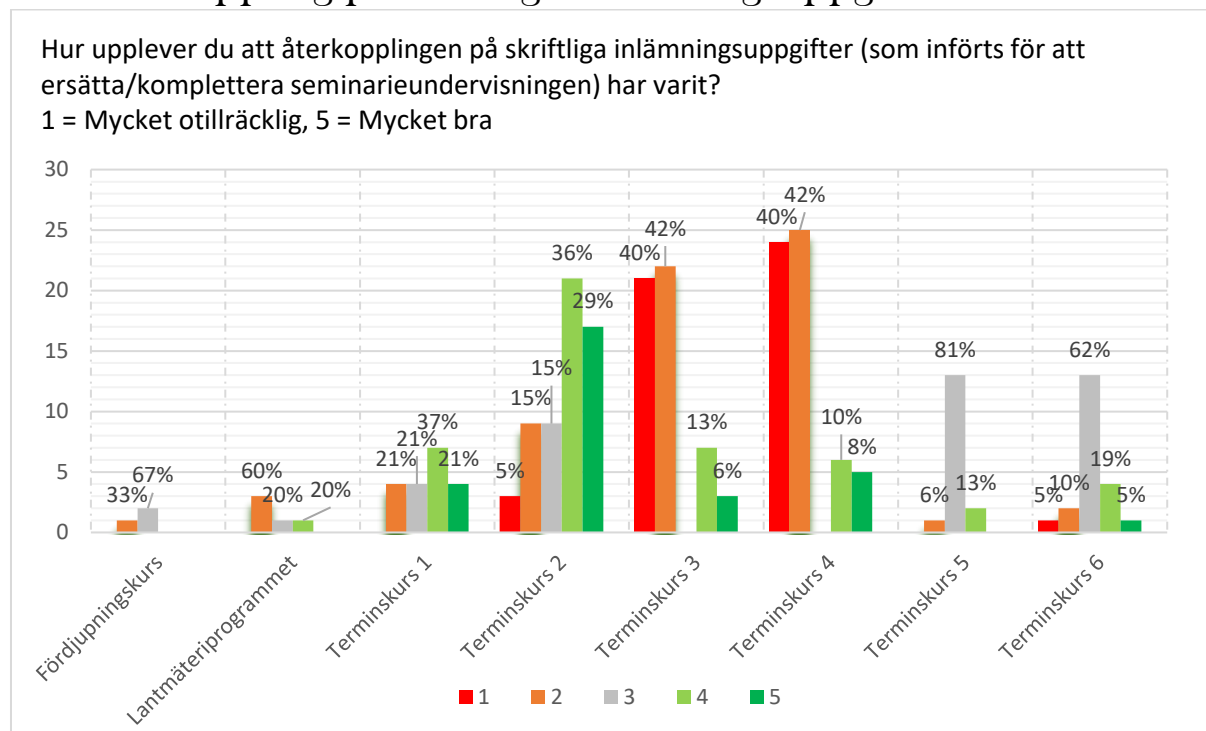
Svaren varierar mycket mellan olika kurser. På terminskurs 5 anger, vid en jämförelse med de andra kurserna, procentuellt sett flest studenter att de digitala seminarierna håller samma kvalitet som den ordinarie undervisningen eller till och med är bättre. Generellt över alla kurser anser dock studenterna att seminarierna i lägre utsträckning än ordinarie undervisning bidrar med förståelse för materialet och/eller uppgiften.

2.5 Arbetet i basgruppen

Generellt tycks en majoritet av studenterna inte ha upplevt någon förändring av arbetet i basgruppen. Terminskurs 3 och 4 utmärker sig dock som kurser där ett en stor andel studenter uppger att arbetet i basgruppen blivit sämre sedan övergången till distansundervisning (45 respektive 35 procent). Samtidigt anser, vid en jämförelse med de andra kurserna, procentuellt sett flest studenter på terminskurs 4 att arbetet i basgruppen har förbättrats (17 procent). På terminskurs 6 har, vid en jämförelse med de andra kurserna, procentuellt sett flest studenter uppgett att arbetet i basgruppen inte har förändrats (75 procent), följt av terminskurs 2 (71 procent).

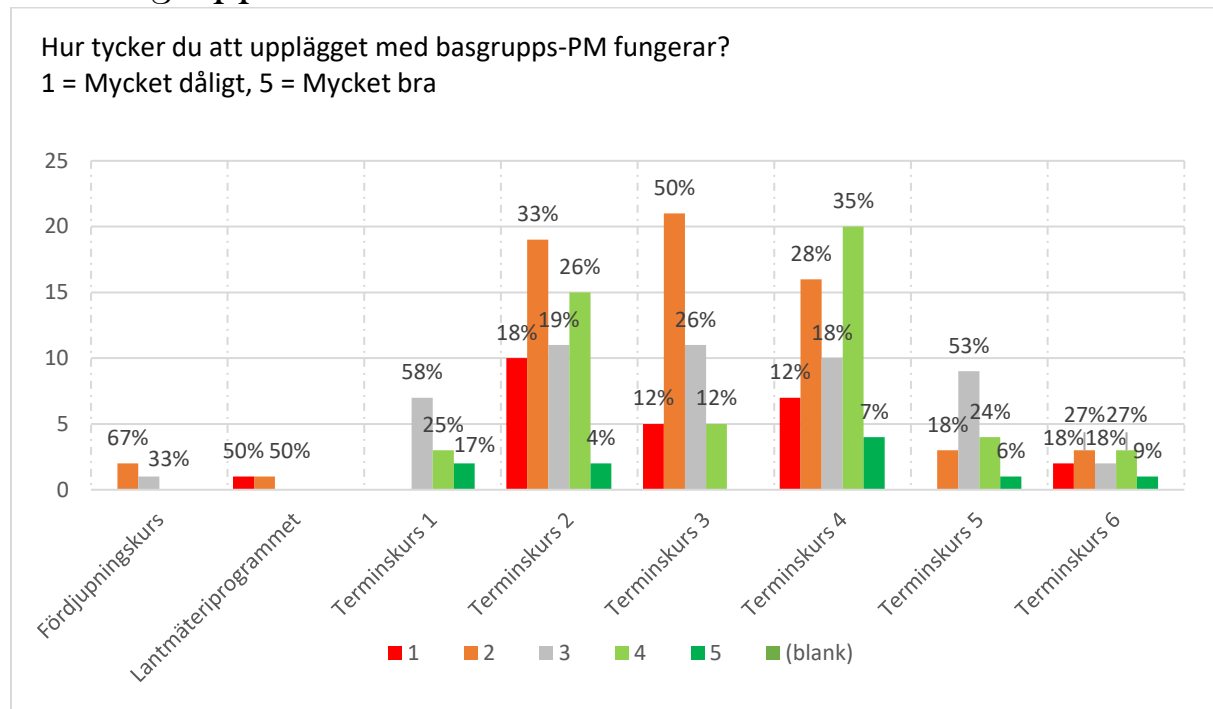
2.6 Återkoppling på skriftliga inlämningsuppgifter

Resultaten i denna del bör läsas mot bakgrund av att olika kurser har valt olika upplägg med så kallade "basgrupps-PM". Studenter som inte har haft dessa i undervisningen ombads hoppa över frågan. Terminskurs 3 och 4 utmärker sig som kurser där procentuellt sett störst andel studenter har uppgett att återkopplingen varit otillräcklig eller mycket otillräcklig (82 procent i båda fallen). Terminskurs 2 utmärker sig som en kurs där procentuellt sett flest antal studenter uppgett att återkopplingen varit bra eller mycket bra (65 procent).

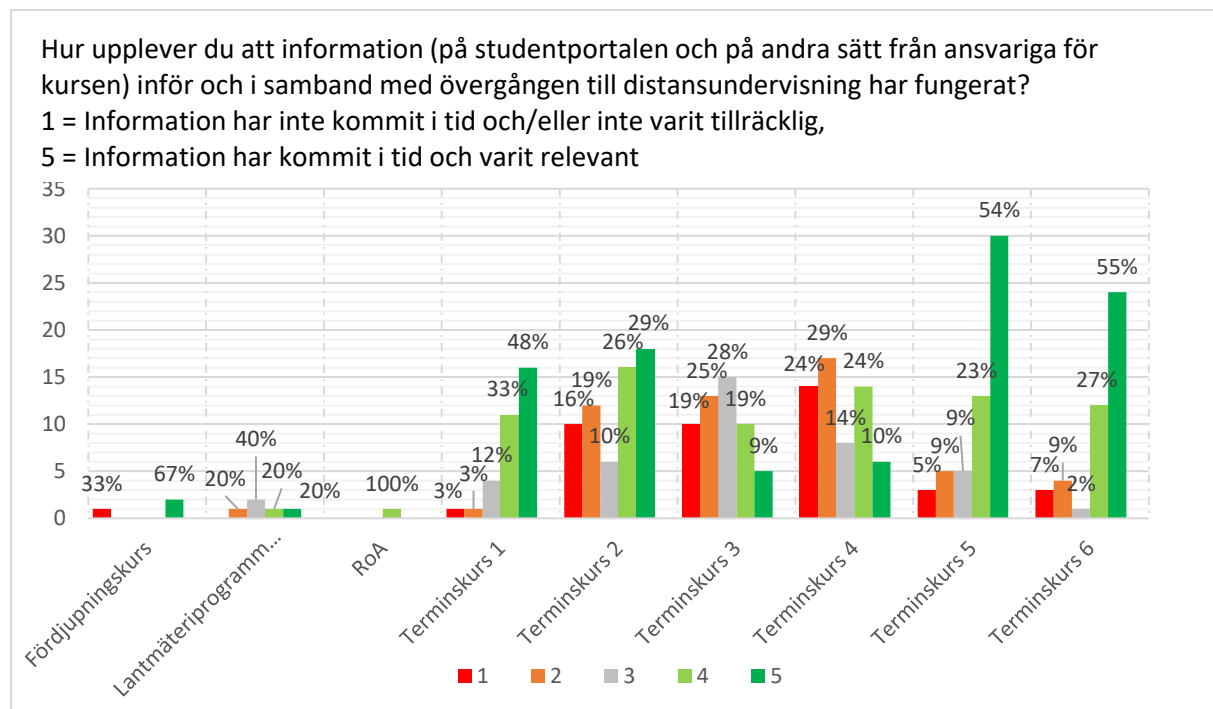
I fritextsvaren framkommer det tydligt att avsaknaden av seminarier grundar denna ojämna fördelning terminskurserna emellan. Fritextsvaren från terminskurs 3 och 4 är inte återhållsamma i den kritik som riktas mot den bristfälliga återkopplingen. För mer information, se rubrik 3.4.

2.7 Basgrupps-PM

Svaren är spridda, och ingen generell slutsats kan dras. På terminskurs 4 har, jämfört med de andra kurserna, procentuellt sett flest studenter uppgett att upplägget fungerar bra eller mycket bra (ca 42 procent).

2.8 Information

Terminskurs 2, 3 och 4 utmärker sig som kurser där studenter i högst utsträckning uppgett att informationen inte har kommit i tid och/eller inte varit relevant. Informationsgivningen på

terminskurs 5 anges i många av fritextsvaren som god och tydlig (se vidare 3.6). Än bättre är svaren från terminskurs 6 där närmare hälften av alla fritextsvar ger beröm till amanuens Berfin Eken och/eller lärarna. Det är tydligt att den informationsgivning som funnits på terminskurs 5 och 6, samt de tillmötesgående svaren från amanuensen på terminskurs 6, har varit mycket uppskattade av studenterna. Det bör även tilläggas att flera studenter på dessa två terminer även ansett att institutionen handlat på ett snabbt och bra sätt.

3 Sammanställning fritextsvar

3.1 Om sammanställningen

Sammanlagt har vi fått in 154 fritextsvar. Av tids- och resursmässiga skäl har det inte varit möjligt att i detalj redogöra för exakta siffror med avseende på de i många fall väldigt spridda fritextsvaren. Därför redovisas istället sammanfattningar av vad som i stora drag berördes (av flest) i fritextsvaren. I förekommande fall återges även hela fritextsvar från studenter. I den mån det har varit utmärkande för en viss typ av svar återges även vilken kurs den aktuella studenten går.

3.2 Basgruppsmöten

Det framkommer varierade synpunkter på den nya formen av basgruppsarbete. Främst framkommer dock tecken på att förberedelserna är sämre än tidigare, samt att möten tar längre tid. Samtidigt lyfts även basgruppsarbetet i stort är lika givande som tidigare, om än med en generell sämre förberedelsegrad.

3.3 Seminarier

En av de markant vanligaste fritextsvaren är kritik riktad mot möjligheten för andra studenter att undvika frågor. Det framkommer bland annat tydliga tecken på att studenter stänger av kameran för att därigenom försöka undvika att få en fråga. Flertalet studenter upplever att de som en direkt följd av detta lämnas ensamma att redovisa basgruppens svar. Bland möjliga förslag läggs riktade frågor och talelistor fram. Vi kan även notera att JF utanför denna undersökning nåtts av liknande information som talar för att antalet studenter som förhåller sig passiva och enbart deltar för närvarokravet ökar.

Kritik riktas även mot den inverkan Zoom har på diskussionsmöjligheterna. Det framkommer tecken på att undervisningen i viss grad övergått från att vara diskussionsbaserad till redovisningsbaserad. Samtidigt som flertalet studenter lyfter att de har förståelse för dessa extraordinära omständigheter framkommer en tydlig oro om hur den numera reducerade diskussionsfrekvensen påverkar kvaliteten i undervisningen. Även här kan exempelvis talelistor eller riktade frågor underlätta.

Avslutningsvis kan även konstateras att studenter på terminskurs 3 och 4 uppvisar stor oro över den påverkan på deras utbildning som rådande seminarieundervisning inneburit. I stort sett samtliga fritextsvar från dessa två terminer ger uttryck för detta. På terminskurs 3 uttrycks därutöver en stor oro för kommande tentamen eftersom studenterna inte anser sig få nödvändig undervisning för att förstå sakrätten. Det känt att sakrätten kräver särskilt mycket undervisning, något studenterna nu känner att de helt saknar. Vi tror att kopplingskravet bidrar till denna oro.

3.4 Basgrupps-PM och kommentarer på inlämningsuppgifter

Ett stort antal studenter från framförallt terminskurserna 3 uttrycker en stark frustration över tiden mellan inlämning av seminarieundervisning och kommentarer på dessa. Flertalet av dessa studenter anger att de på de senaste 5 inlämningarna endast fått kommentar på de första en till två inlämningarna. Studenterna har bland annat påengterat att seminarierna ofta bygger på

föregående seminariers arbete, och att avsaknaden av snabb återkoppling lämnat dem i ovetskap om de gjort rätt. För att citera en student på terminskurs 3:

"[Kommentarerna] har varit väldigt övergripande och vi har genom dessa fåtaliga kommentarer inte fått en helhetsbild av hur det som behandlats på seminariet hänger ihop och då kommentarerna varit så kortfattade har vi inte heller vetat om vi haft relevanta resonemang kring seminariet. Önskvärt hade varit att vi utöver kommentarerna fick ett "svar" från lärarna kring vilka regler, frågor och resonemang som varit relevanta för seminariet, liknande så som tentamenskommentarerna brukar se ut. Att responsen från lärarna kommit ut relativt långt efter har också bidragit till att förutsättningarna för lärande minskat. "

Härutöver finns även en oro över den variation som finns mellan kommentarerna. Främst lyfts kritik mot det orättvisa olika utformade kommentarer innebär. Vissa studenter ges endast några rader långa kommentarer, medan andra får god feedback på resonemang, struktur etc. Vi vill lyfta den positiva feedback som givits till Torbjörns inledande allmänna kommentarer vilket varit mycket uppskattat, men vill samtidigt betona att detta endast givits till hans grupper. Vi tror att, i likhet med vad många studenter påtalat, en med tentamenskommentarerna jämförbar kommentar vore bra. En sådan kommentar kan förväntas reducera oron som finns för andra studenters kunskapsförspång.

3.5 Tentamen

Vad avser tentamen efterfrågar studenter främst tydlig information. För det första efterfrågas information om huruvida det blir salstentamen eller hemtentamen. För det andra efterfrågar studenter (på främst terminskurs 3 och 4) besked om hur den ändrade/uppfattat försämrade undervisningen kommer att påverka kommande poängsättning.

3.6 Informationsgivning och påverkansmöjligheter

Ett antal studenter har efterfrågat en mer centraliserad informationsgivning än i meddelanden på respektive kurssida. Ett förslag kan exempelvis vara att skapa en ny folder på kurssidans med samlad information.

Studenter upplever att lyft kritik eller frågor lämnas obesvarade. Svaren är passiva och flera upplever att de förlorat förmågan att påpeka brister. En stor oro finns rörande föredragningar och den brist av besked som funnits i detta hänseende.

3.7 Inlärningsssvårigheter

Vi har fått in några fritextsvar som tyder på att studenter med inlärningsssvårigheter saknar möjligheten att ställa frågor i pausen till sina lärare, samt att undervisningstakten upplevs som snabbare till följd av övergången till distansundervisning. Samma studenter anger även att de upplever att övergången till digitala seminarier har skett utan beaktande av deras svårigheter. Bland annat lyfts att dyslexi blivit ett större hinder sedan övergången till Zoom. Samtidigt har vissa studenter uttryckt sig positivt om att det finns fler inlärningsmoment än seminarier. Svårigheten att fokusera på Zoom-seminarier gör att vissa studenter är positiva till de kompletterande skriftliga inlämningsuppgifter som finns.

4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis drar vi följande slutsatser:

- Seminarium uppfattas av en stor majoritet av studenterna som en nödvändighet för att tillgodogöra sig undervisningen.
- En majoritet av studenterna upplever att seminarieklimatet har försämrats sedan övergången till distansundervisning. Av fritextsvaren framgår att problem som upplevs är att seminarierna har övergått från diskussionsbaserat till mer redovisningsbaserat samt att studenter i högre grad undviker att delta aktivt i seminariet.
- Arbetet i basgrupperna uppfattas generellt som oförändrat jämfört med tidigare, men många uppger också att det har försämrats.
- Studenterna är generellt sett nöjda med den information som kommunicerats under och med anledning av övergången till distansundervisning.
- På terminskurs 3 och 4 uppger en stor andel av studenterna att de inte är nöjda med hur återkopplingen på skriftliga uppgifter (som ersätter/kompletterar den ordinarie undervisningen) har fungerat. Av fritextsvaren framgår bland annat kritik mot att återkopplingen kommit sent, varit fåordig samt inte givit klarhet i huruvida basgruppen fört relevanta resonemang. JF påminner återigen om vårt ursprungliga förslag – att komplettera undervisningen med en skriftlig sammanfattning av seminariets huvuddrag som publiceras efter att alla grupper har genomfört seminariet (jfr tentamenskommentar).
- Information kring junitentamen efterfrågas.
- En del fritextsvar tyder på att övergången till distansundervisning skett utan beaktande av studenter med inlärningssvårigheter. JF anser att det, i den mån det inte redan gjorts, bör göras en större genomlysning av hur det nya upplägget för undervisning står sig ur ett lika villkors-perspektiv.